

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnium Generalium Et Provincialium Collectio Regia

Ab anno MCLXXXI. ad annum MCCCXIV.

Parisiis, 1644

Epistola VIII. Innocentii Papae IV. Ad Potestates, Rectores, Consilia, Et
Communitates Per Lombardiam. Constitutiones contra haereticos a
magistratibus saecularibus obseruandae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15974

fore noueritis, inquisitores hareticæ prauitatis in prouincia Narbonensi per districtum tantum carissimi in Christo filii nostri Iacobi Aragonum regis illustris auctoritate nostra deputare curetis, iniungentes eisdem ut in negotio ipso secundum formam a bonæ memoriæ Gregorio papa prædecessore nostro editam, & a nobis postmodum innouatam, iuxta quam siquidem procedunt fratres dicti ordinis in ipsa Prouincia, sicut eidem negotio expedire uiderint, tam contra hæreticos, & ad ipsos accedentes, & fautores, & receptatores, ac defensores eorum, quam alios ipsi negotio aduersantes, neminem præter Deum in hac parte timendo, efficaciter procedere non omittant. Tu uero prior de consilio seniorum & discretorum fratrum præfati ordinis eiusdem regni inquisitores huiusmodi auctoritate nostra remoueas transferasque, alios substituas, uel supersedere facias, cum ex causa rationabili id uideris faciendum.

Datum Lugduni decimotertio Kalendas Nouembris, pontificatus nostri anno sexto.

EPISTOLA VIII.

INNOCENTII PAPÆ IV.

AD POTESTATES, RECTORES, CONSILIA,
ET COMMUNITATES PER LOMBARDIAM.

Constitutiones contra hæreticos a magistratibus secularibus obseruandæ.

Innocentius episcopus seruus seruorum Dei dilectis filiis potestatibus, siue rectoribus, consiliis, & communitatibus ciuitatum, aliorumque locorum per Lombardiam, Romaniolam, & marchiam Treuisinam constitutis, salutem & apostolicam benedictionem.

AD extirpanda de medio populi Christiani hareticæ prauitatis zizania, quæ abundantius solito succreuerunt, superfeminante illa licentius his diebus hominis inimico, tanto studiosius iuxta commissam nobis sollicitudinem insudare proponimus, quanto perniciosius negligemus eadem in necem catholici seminis peruagari. Volentes autem ut aduersus huiusmodi nequitia operarios confurgant, stentque nobiscum ecclesiæ filii, ac ortho-

xæ fidei zelatores, constitutiones quasdam ad extirpationem hæreticæ pestis edidimus, a vobis vt fidelibus eiusdem fidei defensoribus exacta diligentia obseruandas, quæ seriatim inferius continentur. Quocirca vniuersitati vestræ per apostolica scripta mandamus, quatenus singuli constitutiones easdem conscribi in vestris capitularibus facientes, nullis inde temporibus abolendas, secundum eas contra omnem hæresim se aduersus sanctam hanc ecclesiam extollentem sine omissione aliqua procedatis: alioquin dilectis filiis priori prouinciali, & fratribus inquisitoribus hæreticæ prauitatis, ordinis Prædicatorum in Lombardia, marchia Treuisina, & Romaniola, damus nostris literis in mandatis, vt singulos vestrum ad id per excommunicationem in personas & interdictum in terram appellatione remota compellant.

Constitutiones autem sunt hæ:

I.

Statuimus vt potestas, seu rector, qui ciuitati præest, vel loco alii ad præsens, aut pro tempore præfuerit in futurum, in Lombardia, Romaniola, vel marchia Treuisina, iuret præcisè & sine tenore aliquo attendere inuolabiliter & seruare, & facere ab omnibus obseruari, toto tempore sui regiminis, tam in ciuitate vel loco sui regiminis, quam in terris suæ ditioni subiectis, omnes & singulas tam infra scriptas, quam alias constitutiones & leges tam canonicas quam ciuiles editas contra hæreticam prauitatem, & super his præcisè obseruandis recipiant a quibuslibet sibi in potestaria vel regimine succedentibus iuramenta: quæ qui præstare noluerint, pro potestatibus vel rectoribus nullatenus habeantur: & quæ vt potestates vel rectores fecerint, nullam habeant penitus firmitatem: nec vllus teneatur aut debeat sequi eos, etiam si de sequela præstanda eis exhibuerit iuramentum. Quod si potestas vel rector aliquis hæc omnia & singula seruare noluerit, vel neglexerit, præter notam periurii, & perpetuæ iacturam infamiæ, ducentarum marcarum pœnam incurrat, quæ irremissibiliter exigantur ab eo, & in utilitatem communis integra conuertantur, & nihilo minus vt periurus & infamis, & tamquam hæreticorum fautor, de

Ccc iij

fide suspectus, officio & honore sui regiminis spoliatur: nec ulterius potestas seu rector in aliquo habeatur, aut de cetero ad aliquam dignitatem vel officium publicum nullatenus assumatur.

II.

Idem quoque potestas, seu rector, cuiuslibet ciuitatis vel loci in principio sui regiminis, in publica concione more solito congregata banno ciuitatis vel loci supponat tamquam pro maleficio omnes hæreticos vtriusque sexus, quocumque nomine censeantur, & teneatur bannum huiusmodi a suis prædecessoribus positum confirmare. Præcipue autem quod nullus hæreticus vel hæretica de cetero habitet, vel moretur, vel subsistat in ciuitate, seu aliquo loco iurisdictionis aut districtus eiusdem: & quicumque ipsum vel ipsam inuenerit, libere capiat, & capere possit impune: & omnes res ipsius vel ipsorum eis licenter auferre: quæ sint auferentium pleno iure; nisi auferentes huiusmodi sint in officio constituti.

III.

Idem quoque potestas, seu rector, infra tertium diem post introitum regiminis sui, duodecim viros probos & catholicos, & duos notarios, & duos seruitores, vel quot fuerint necessarii, instituere teneatur: quos diocesanus, si præsens extiterit, & interesse voluerit, & duo fratres Prædicatores, & duo Minores, ad hoc a suis prioribus, si conuentus ibi fuerint eorumdem ordinum, deputati, duxerint eligendos.

IV.

Instituti autem huiusmodi & electi possint & debeant hæreticos & hæreticas capere, & eorum bona illis auferre, & facere auferri per alios, & procurare hæc tam in ciuitate quam in tota eius iurisdictione atque districtu plenarie adimpleri, & eos ducere, & duci facere in potestatem diocesani, vel vicariorum eiusdem.

V.

Teneatur autem potestas seu rector quilibet in expensis communis, cui præest, facere duci eosdem hæreticos ita captos, quocumque diocesanus, vel eius vicarii, seu inquisitores vel inquisitor, in iurisdictione vel districtu diocesani episcopi, seu ciuitatis vel loci, voluerit illos duci.

VI.

Officialibus vero prædictis plena fides de his omnibus habeatur, quæ ad eorum officium pertinere noscuntur, sine aliquo specialiter præstito iuramento, probatione aliqua in contrarium non admittenda, vbi duo vel tres vel plures præsentés fuerint ex eisdem.

VII.

Porro cum officiales huiusmodi eliguntur, iurent hæc omnia exequi fideliter & pro posse, ac super his semper meram dicere veritatem, quibus ab omnibus in his quæ ad officium eorum pertinent plenius pareatur.

VIII.

Et tam dicti duodecim quam seruitores & notarii prætaxati, simul vel diuisim plenariam præcipiendi sub pœna & banno quæ ad officium suum pertinent habeant potestatem.

IX.

Potestas autem, vel rector, teneatur habere firma & rata omnia præcepta, quæ occasione officii sui fecerit, & pœnas exigere non seruantium.

X.

Quod si dictis officialibus aliquo tempore aliquod damnum contigerit in personis vel rebus, pro suis officiis exequendis, a communi ciuitatis vel loci, per restitutionem plenariam seruentur indemnes.

XI.

Nec ipsi officiales vel eorum heredes possint aliquo tempore conueniri de his quæ fecerint, vel pertinent ad eorum officium, nisi secundum quod eidem diœcesano & fratribus videbitur expedire.

XII.

Ipsorum autem officium duret tantummodo per sex menses: quibus completis, potestas teneatur totidem subrogare officiales secundum formam præscriptam; qui prædictum officium secundum formam eandem in aliis sex mensibus sequentibus exequantur.

XIII.

Sane ipsis officialibus dentur de camera communis ciuitatis vel loci, quando exeunt ciuitatem vel locum pro hoc officio exequendo, vnicuique pro qualibet die de-

cem & octo imperiales in pecunia numerata, quos potestas vel rector teneatur eis dare, vel dari facere, infra diem tertium, postquam ad eandem redierint ciuitatem vel locum.

XIV.

Et insuper habeant tertiam partem bonorum hæreticorum quæ occupauerunt, & multarum ad quas fuerunt condemnati, secundum quod inferius continetur, & hoc salario sint contenti.

XV.

Sed ad nullum aliud, quod istud officium impediatur vel impedire possit vlllo modo, officium, vel etiam exercitium, compellantur.

XVI.

Nullum etiam statutum conditum vel condendum eorum officium vlllo modo valeat impedire.

XVII.

Et si quis horum officialium propter ineptitudinem, vel inertiam, vel occupationem aliquam, vel excessum, diocesano & fratribus suprascriptis visus fuerit amouendus, ipsum ad mandatum vel dictum eorum teneatur amouere potestas aut rector, & alium secundum formam præscriptam substituere loco eius.

XVIII.

Quod si quis eorum, contra fidem & sinceritatem officii sui, in fauorem hæresis deprehensus fuerit excessisse, præter notam infamiae perpetuæ, quam tamquam fautor hæreticorum incurrat, per potestatem vel rectorem ad diocesani loci & dictorum fratrum arbitrium puniatur.

XIX.

Potestas præterea militem suum, vel alium assessorem, si diocesanus vel eius vicarius, aut inquisitores a sede apostolica deputati, seu dicti officiales petiuerint, cum ipsis officialibus mittere teneatur, & cum ipsis eorum officium fideliter exercere. Quilibet etiam si præsens in terra, vel requisitus fuerit, teneatur tam in ciuitate quam in iurisdictione vel in districtu quolibet, dare ipsis officialibus vel eorum sociis consilium & iuuamen, quando voluerint hæreticum, vel hæreticam capere, vel spoliare aut inquirere: seu domum vel locum, aut aditum aliquem intro-
ire

ire pro hæreticis capiendis, sub viginti quinque librarum imperialium pœna vel banno; vniuersitas autem burgi, sub pœna & banno librarum centum, villa vero librarum quinquaginta imperialium pro qualibet vice soluenda in pecunia numerata. XX.

Quicumque autem hæreticum vel hæreticam captum vel captam auferre de manibus capientium vel capientis ausus fuerit, vel defendere ne capiatur, seu prohibere aliquem intrare domum aliquam vel turrin seu locum aliquem ne capiatur, & inquiratur ibidem, iuxta legem Paduæ promulgatam per Fridericum tunc imperatorem, publicatis bonis omnibus, in perpetuum relegetur, & domus illa, a qua prohibiti fuerint, sine spe reædificandi funditus destruatur, & bona quæ ibi reperta fuerint fiant capientium, ac si hæretici fuissent ibidem inuenti: & tunc propter hanc prohibitionem vel impeditionem specialem burgus componat communi librarum ducentarum, & villa librarum centum, & vicinia tam burgi quam ciuitatis librarum quinquaginta imperialium, nisi infra tertium diem ipsos defensores vel defensorem hæreticorum potestati captos duxerint personaliter præsentandos.

XXI.

Teneatur insuper potestas, seu rector quilibet, omnes hæreticos vel hæreticas, qui capti amodo fuerint, per viros catholicos ad hoc electos a diocæsano, si fuerit præsens, & fratribus supradiçtis, in aliquo speciali carcere tuto & securo, in quo ipsi soli detineantur, seorsum a latronibus & bannitis, donec de ipsis fuerit definitum, sub expensis communis ciuitatis vel loci sui facere custodiri.

XXII.

Si quandoque aliqui vel aliqua non hæretici pro captis hæreticis, ipsis non contradicentibus, fuerint assignati, vel se forsitan assignauerint, prædicti suppositi perpetuo carceri mancipentur, & hæretici nihilo minus reddi & assignari cogantur: & qui hunc dolum fecerint, iuxta legem prædictam, bonis omnibus publicatis, in perpetuum relegetur.

XXIII.

Teneatur insuper potestas, vel rector quilibet, cum bono & securo comitatu omnes hæreticos & hæreticas, quocumque nomine censeantur, infra quindecim dies

postquam fuerint capti, diœcesano vel eius speciali vicario, seu hæreticorum inquisitoribus præsentare, pro examinatione de ipsis & eorum hæresi facienda.

XXIV.

Damnatos vero de hæresi per diœcesanum, vel eius vicariũ, seu per inquisitores prædictos, potestas, vel rector, vel eius nuntius specialis eos sibi relictos recipiat statim, vel infra quinque dies ad minus, circa eos constitutiones contra tales editas seruaturus. XXV.

Teneatur præterea potestas, seu rector, omnes hæreticos quos captos habuerit cogere, citra membri diminutionem & mortis periculum, tamquam vere latrones & homicidas animarum, & fures sacramentorum Dei & fidei Christianæ, errores suos expresse fateri, & accusare alios hæreticos quos sciunt, & bona eorum, & credentes, & receptatores, & defensores eorum, sicut coguntur fures & latrones bonorum temporalium accusare suos complices, & fateri maleficia quæ fecerunt.

XXVI.

Domus autem, in qua repertus fuerit aliquis hæreticus vel hæretica, sine vlla spe reædificandi funditus destruat: nisi dominus domus eos ibidem procurauerit reperi. Et si dominus illius domus alias domos habuerit contiguas illi domui, omnes illæ domus similiter destruantur, & bona quæ fuerint inuenta in domo illa, & in domibus illis adhærentibus, publicentur, & fiant auferentium, nisi auferentes fuerint in officio constituti. Et insuper dominus domus illius, præter notam infamiæ perpetuæ, quam incurrat, componat communi ciuitatis vel loci quinquaginta libras imperiales in pecunia numerata: quam si non soluerit, in perpetuo carcere detrudatur. Burgus autem ille in quo hæretici capti fuerint vel inuenti, componat communi ciuitatis libras centum, & villa libras quinquaginta, & vicinia tam burgi quam ciuitatis libras quinquaginta imperiales in pecunia numerata.

XXVII.

Quicumque vero deprehensus fuerit dare alicui hæretico vel hæreticæ consilium, vel auxilium, seu fauorem, præter aliam poenam superius & inferius prætaxatam, extunc ipso iure in perpetuum sit factus infamis, nec ad pu-

blica officia seu consilia, vel ad eligendos aliquos ad huiusmodi, nec ad testimonium admittatur: sit etiam instabilis, vt nec testamenti liberam habeat factionem, nec ad hereditatis successionem accedat. Nullus præterea ei super quocumque negotio, sed ipse aliis respondere cogatur. Quod si forte iudex extiterit, eius sententia nullam obtineat firmitatem, nec causæ aliquæ ad eius audientiam perferantur. Si fuerit aduocatus, eius patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio, instrumenta confecta per ipsum, nullius penitus sint momenti. Credentes quoque erroribus hæreticorum tamquam hæretici puniantur.

XXVIII.

Teneatur insuper potestas, seu rector, nomina virorum omnium, qui de hæresi fuerint infamati vel banniti, in quatuor libellis vnus tenoris facere annotari: quorum vnum commune ciuitatis vel loci habeat, & alium diocesanus, & tertium fratres Prædicatores, & quartum fratres Minores: & ipsorum nomina ter in anno & in concione publica solenniter faciat recitari.

XXIX.

Teneatur quoque potestas, seu rector, filios & nepotes hæreticorum, & receptatorum, defensorum, & fautorum diligenter inuestigare, eosque ad aliquod officium publicum seu consilium nullatenus admittere in futurum.

XXX.

Teneatur præterea potestas, seu rector, vnum de assessoribus suis, quem elegerit diocesanus, si fuerit præfens, & inquisitores prædicti ab apostolica sede dati, mittere, cum eis quandocumque voluerint, in iurisdictione ciuitatis atque districtu: qui assessor, secundum quod prædictis inquisitoribus visum fuerit, ibi tres aut plures boni testimonii viros, vel totam viciniam, si eis videbitur, iurare compellat, quod si quos ibidem hæreticos sciuerint, vel bona eorum, vel aliquos occulta conuenticula celebrantes, seu a communi conuersatione fidelium vita & moribus dissidentes, vel credentes, aut defensores, seu receptatores, vel fautores hæreticorum, eos dictis inquisitoribus studeant indicare. Ipse autem potestas contra accusatos procedat secundum leges quondam Friderici tunc imperatoris Paduæ promulgatas.

Concil. Tom. 28.

Ddd ij

XXXI.

Teneatur insuper potestas, seu rector, in destructione domorum, & condemnationibus faciendis, & in rebus inuentis vel occupatis consignatis & diuidendis, de quibus superius dicitur, infra decem dies, postquam accusatio facta fuerit, hæc omnia exequi cum effectu, & condemnationes omnes in pecunia numerata infra tres menses exigere, & diuidere illas sicut inferius continetur, & eos qui soluere non potuerint banno maleficii supponere, & donec soluant in carcere detinere; alioquin pro his omnibus & singulis syndicetur, sicut inferius continetur; & insuper teneatur vnum de assessoribus suis, quemcumque diocesanus, vel eius vicarius, & dicti inquisitores hæreticorum voluerint, ad hæc peragenda fideliter assignare, & mutare pro tempore, si eis visum fuerit opportunum.

XXXII.

Omnes autem condemnationes vel pœnæ, quæ occasione hæresis factæ fuerint, neque per concionem, neque per consilium, neque ad vocem populi, vlllo modo aut ingenio aliquo tempore valeant relaxari.

XXXIII.

Teneatur autem potestas, seu rector, omnia bona hæreticorum, quæ per dictos officiales fuerint occupata seu inuenta, & condemnationes pro his exactas diuidere tali modo: vna pars deueniat in commune ciuitatis vel loci; secunda in fauorem & expeditionem officii detur officialibus qui tunc negotia ipsa peregerint; tertia ponatur in aliquo tuto loco, secundum quod dictis diocesano & inquisitoribus videbitur, reseruanda & expendenda per consilium eorundem in fauorem fidei, & ad hæreticos extirpandos, non obstante huiusmodi diuisioni statuto aliquo condito vel condendo.

XXXIV.

Si quis autem de cetero aliquod istorum statutorum aut constitutionum attentauerit delere, diminuere, vel mutare sine auctoritate sedis apostolicæ speciali, potestas seu rector, qui pro tempore fuerit in illa ciuitate vel loco, teneatur eum tamquam defensores hæreticorum publicum & fautorem secundum formam præscriptam perpetuo publice infamare, atque punire in libris quinquaginta

imperialium in pecunia numerata: quam si exigere non poterit, eum maleficii banno supponat, de quo eximi non valeat, nisi soluerit duplam dictæ pecuniæ quantitatem.

XXXV.

Teneatur sane potestas, seu rector, infra decem dies sui regiminis syndicare præcedentem proxime potestatem vel rectorem, & eius etiam assessores, per tres viros catholicos & fideles, electos ad hoc per diocesanum, si fuerit præfens, & per fratres Prædicatores & Minores, de omnibus his quæ in statutis istis seu constitutionibus & legibus contra hæreticos & eorum complices editis continentur, & punire ipsos, si excefferint, in omnibus & singulis quæ omiserint, & cogere restituere de propria facultate; non obstante si per aliquam licentiam consilii vel alterius cuiuslibet a syndicatione fuerint absoluti.

XXXVI.

Iurabunt autem prædicti tres viri bona fide syndicare præfatos de omnibus supradictis.

XXXVII.

Ceterum teneatur potestas, seu rector, cuiuslibet ciuitatis vel loci delere seu abradere penitus de statutis vel capitularibus communis quodcumque statutum conditum vel condendum, quod inueniatur contradicere istis constitutionibus, seu statutis & legibus quomodolibet obuiare, & in principio & medio sui regiminis hæc statuta, seu constitutiones & leges, in publica concione solenniter facere recitari, & etiam in aliis locis extra ciuitatem suam vel locum, sicut diocæsano, seu inquisitoribus & fratribus supradictis, visum fuerit expedire.

XXXVIII.

Porro hæc omnia statuta, seu constitutiones, & leges, & si quæ aliæ contra hæreticos & eorum complices tempore aliquo auctoritate sedis apostolicæ conderentur, in quatuor voluminibus vnus tenoris debeant contineri: quorum vnum sit in statuario communis cuiuslibet ciuitatis, secundum apud diocesanum, tertium apud fratres Prædicatores, quartum apud fratres Minores, cum omni sinceritate feruentur, ne possint per falsarios in aliquo violari.

Datum Perusii Idibus Maii, pontificatus nostri anno IX.

Ddd iij